

GASPAR JAÉN I URBAN. FORTUNA CRÍTICA. 2000

*MANUEL RODRÍGUEZ MACIÀ: PRESENTACIÓ DE "PÒNTIQUES "

***MANUEL RODRÍGUEZ MACIÀ: PRESENTACIÓ DE "PÒNTIQUES"**

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE *PÒNTIQUES* DE GASPAR JAÉN I URBAN. Per Manuel Rodríguez i Macià, doctor en filosofia. Llibreria Ali-i-Truc, Elx, octubre 2000

Estimades amics i amigues: aquest llibre de Gaspar Jaén és una meditació sobre la actuació política i, com sol ocórrer en les meditacions, es va al fons de la qüestió. El principi de l'actuació política és el amor de la ciutat. "La major part d'aquets homes no pensen en tu, bellíssima Roma", ens diu recordant les paraules de Ovidi. La crisi que hui en dia patim de valors polítics té molt a veure amb l'allunyament de les nostres ciutats, amb el que això vol dir de les ciutadanes i ciutadans. Amb freqüència hem escoltat dir que en la vida de la ciutat no es fa política sinó que es fa gestió. La concreció dels ideal polítics es realitza en les ciutats, si volem tornar a reviure la dimensió política hem de fer-ho des de les nostres ciutats. Voler que la ciutat estiga fora del debat polític és la mort de la mateixa política.

Tornar a la ciutat no significa voler caure en el localisme, ans al contrari, l'entitat política més antiga és aquella de major actualitat. La ciutat no es defineix precisament pel localisme sinó tot al contrari, pel cosmopolitisme. Roma era l'urbs, Roma, sinònim d'universalitat.

Reviure la vocació política significa recuperar el valor de la paraula, el discurs; amb freqüència també s'ha identificat amb la paraula política les actuacions fetes en l'ombra, la conspiració, els silencis comprats, però justament açò és el contrari de la política. Quan en ocasions es diu que la gent rebutja la política, el que s'està rebutjant són unes pràctiques concretes que res tenen a veure amb ella. I no és una qüestió solament del passat, ja que hui en dia estem assistint a una privatització d'allò públic i a una publicitat d'allò privat. Bon negoci per al mafiosos. "Son sirenes malèvoles que el seu bé sols procuren". La política requereix del discurs públic.

Hem patit la absència de discurs, del valor de la paraula i en el seu lloc s'ha preferit la desqualificació, el "seu mig-riure"; en tot cas, enfront de l'argument, la pura propaganda, el món de la apariència enfront del de la realitat. Ciceró es preguntava fins a quin punt la política és realitat ó bé és pura i simplement simulació. A la vista de certs espectacles que hem vist diríem que es tracta d'allò segon, pero, no obstant això, hem de reivindicar la política no com a simulació sinó com a representació. I la representació deu ser digna per a poder dignificar la vida de cada dia.

Recuperar la dimensió política significa recuperar el món de la paraula per a poder recuperar la memòria. Recordar és viure i la ciutat es fa de records. L'atac a la memòria, la memòria en els nostres carrers, els nostres jardins és la política que es fa pensant que cadascú que governa cada matí es capaç de crear el món; pareix que molts s'han apuntat al partit de Adam i Eva. Però la ciutat sense memòria és un laberint sense cap significació, un món inhabitable. L'oblit és el territori dels avantatgistes. És l'eliminació de qualsevol obstacle en la carrera, una pista buida on l'únic corredor és el que es pot emportar el premi. "Matareu els vius i els morts", "vivos mortuosque mactábis", que deia Ciceró. És la tentació dels que se "senten predestinats. Possesos que es creuen déus només perquè tot ho voldrien a ressemblança seua".

Però la paraula també aprofita per a recuperar la convivència. La paraula, per a recuperar la ilusió per treballar per la pròpia ciutat, i mantindre la utopia de la ciutat. La

utopia inclosa en la denuncia, perquè quan es denuncien les coses s'apunta a un projecte que va més enllà. L'autor sap que la veu del poeta, que sols ser la veu del profeta, és condemnada en moltes ocasions, com es condemnaren els profetes, com es condemnaren els poetes. "Mataran el poeta". Foren molts poetes el que seguiren Ovidi en l'exili, l'exili exterior o l'exili interior, habitant la Roma somiada. Mes, pobre del poble que perd la memòria!. Està condemnat a no conèixer l'esperança. La veu de la poesia es la veu de la utopia, la utopia necessària per a viure, somiar desperts per a poder construir la realitat. En quantes ocasions s'acusa als poetes precisament de no ser realistes, de ser utòpics, com si la utopia no fora la condició necessària per a viure la realitat de cada dia. No podem conformar-nos amb el plantejament que hui en dia fan molts, segon el qual, tot allò que ells no pensen està fora de les possibilitats reals. Es eixa manera plana de veure la dimensió política el que fa posar en crisi la mateixa política. És curiós que a vegades hem sentit eixes veus quan es vol conservar el que ja existeix i es parla de la irrealitat dels projectes.

L'utopia d'una ciutat harmoniosa en la que cadascú es puga pronunciar amb la seua pròpia veu. Recorde l'utopia de Charles Péguy, un home que va lluitar per transformar l'Europa de principis del segle XX, per un espai més humà i va construir l'utopia en una ciutat, aquella ciutat en la que cadascú era ell mateix, on tot devia ser salvat perquè tot té la seua ànima, fins els monuments i les plantes, aquella en la que també els avantpassats estaven presents. Charles Péguy la va titular la utopia de la ciutat harmoniosa, després posa el subtítol: la ciutat socialista.

Alguns podran dir que el llibre de Gaspar Jaén que hui presentem està massa influït per la biografia, però ja deia Ortega que tota gran llavor intel·lectual és fruit de una gran passió, tota reflexió política parteix de la biografia del compromís polític. La gran reflexió que fou la carta VII de Plató va seguir al desengany de la seua actuació en Siracusa, la *Utopia* de Tomás Moro era la reflexió de la pràctica política de Tomás Moro, el llibre de capçalera que deia Quevedo, les *Pòntiques* d'Ovidi ó les *Tristia* naixen de l'experiència íntima del exili polític.

He començat dient fins a quin punt el llibre de Gaspar Jaén era una meditació política i com el principi de la política és l'amor per la ciutat. No fa falta que vos diga que aquest llibre és una mostra d'amor a la ciutat, la ciutat interior i la ciutat exterior, com una mostra de amor a la ciutat han segut tantes i tantes pàgines escrites per Gaspar Jaén, *Cambra de Mapes*, *La Festa*, *Fragments*, *L'antic Jardí d'Ítaca*, els escrits sobre les palmeres i, com els escrits sobre la Vila i el Raval, el disseny i la direcció de les obres de jardins d'Elx i edificis com ara el conservatori i tants treballs fets en la ciutat. Una ciutat a la qual ens ha ensenyat a estimar en "la seua llibertat i grandesa, el seu paisatge verd, els fets antics del poble". Un amor del que he segut durant molt de temps testimoni privilegiat i del que jo tant he après, quan compartíem la construcció de la ciutat dia a dia, pedra a pedra.

Podrem perdre el poder i la influència però no perdrem Roma, la Roma dels nostres sentiments, la Roma de la ciutadania. La que, a força de ser més originaris en un món que oblida els conceptes de la ciutadania, ens fa ser ciutadans millors i més universals. Que la llum de la paraula disipe les tenebres de la tristíssima imatge de la nit que, recordant Ovidi, cita el llibre que hui presentem. "Que l'exili no aparte el poeta llatí del llar solar de Roma. En públic proclamem-ho pecat no vam cometre que no fos el treball honrat i venerable servint la llibertat. Guardem la paraula."

Manuel Rodríguez i Macià. Octubre del 2000

Presentació de les Pòntiques

El amor a la ciutat principi de l'actuació política.

Els ideals polítics se concreten en la ciutat.

La crisi de valors polítics de hui en día té molt que vore en el allunyament de la ciutat.

Tornar a la ciutat no significa localisme, sinó precisament universalitat. La ciutat se defineix per el cosmopolitisme.

La política es el ocupar-se overtament de la ciutat. Lo que comporta el valor de la paraula. El discurs.

Se ha fet un mal us de la paraula política, precisament identifican-la en lo contrari, en el secretisme, en els silencis comprats. Tal vegada devien començar com fa aquest llibre canviar les paraules a l'hora de desigant les actuacions polítiques per a que canvien les coses.

Aquesta reflexió ens porta a l'essència del ser de la política: es veritat ó es simulació. La política es representació.

Recuperar la paraula es el principi del renximent polític.

La paraula per a recuperar la memòria

Per a recuperar la llibertat.

La paraula per a recuperar la convivència.

La paraula per a crear les ilusions que ens fan crear la ciutat.

La utopia que sempre comença per ser una denuncia.

Roma la nostra casa, se pot perdre el poder i l'influència pero no perdre Roma.